

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2019-03-11 kl. 15:00-15:25
Plats	Stadshuset vån 7, 7046
Beslutande ledamöter	Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande) Roko Kursar (L) (1:e vice ordförande) Torbjörn Tegnhammar (M) (2:e vice ordförande)
Övriga närvarande	Andreas Norbrandt (Stadsdirektör) Tomas Barring (Chefsjurist) Pernilla Mesch (Sekreterare)
Utses att justera	Torbjörn Tegnhammar
Justeringen	2019-03-18
Protokollet omfattar	§144

Underskrifter

Sekreterare	
	Pernilla Mesch	
Ordförande
	Katrin Stjernfeldt Jammeh	
Justerande
	Torbjörn Tegnhammar	

§ 144 Remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter, SOU 2018:77

STK-2018-1319

Sammanfattning

Regeringen gav den 20 juli 2017 en utredning i uppdrag att göra en översyn av specialistsjuksköterskeutbildningen och vid behov lämna förslag till förändringar. Utredningen presenterar nu ett omfattande betänkande med ett antal övervägande och förslag som stadskontoret inte har något att invända mot. Kommentarer och förslag till yttrande utgår i huvudsak från det kommunala uppdraget som vårdgivare.

En väsentlig och grundläggande brist är att betänkandet i princip inte beaktar den kommunala hälso- och sjukvården, utan endast utgår från den hälso- och sjukvård som regionerna ansvarar för. Att utredningen i huvudsak analyserat regionalt driven hälso- och sjukvård kan förklara varför det saknas resonemang om hur ett antal redan kända kompetensbehov ska tillgodoses.

Det finns redan idag behov av att anställa till exempel distriktssköterskor inom kommunal hälso- och sjukvård och specialistsjuksköterskor inom elevhälsan. Det finns redan idag ett kompetensgap inom kommunal hälso- och sjukvård om äldre och personer med demenssjukdomar samt personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar. Inriktningar mot dessa målgrupper föreslår utredningen inte längre ska vara garanterade. Utredningens förslag att ta bort hälso- och sjukvård för barn och unga från de garanterade specialistutbildningarna kan även påverka barnrättsperspektivet.

Utredningen föreslår att en ny yrkesexamen på avancerad nivå, avancerad klinisk specialistsjuksköterskeexamen, AKS, ska införas. Utbildningen ska vara en yrkesexamen och inte en master trots att den omfattar två år. En masterexamen kan göra att utbildningen blir mer attraktiv. Att ha yrkeserfarenhet som sjuksköterska måste vara ett krav vid antagningen till AKS och övrig specialistsköterskeutbildning för att säkerställa att de sökande kan tillgodogöra sig den och tillämpa kunskaperna efter examen. Utredningen anser inte att det ska vara ett obligatoriskt krav.

Utredningen bedömer att det som lägst kommer behöva finnas en AKS vid i stort sett varje vårdcentral dagtid inom den öppna vården samt en AKS dagtid inom den slutna vården. Utredningen nämner inte ens den kommunala hälso- och sjukvården som en tilltänkt avnämare av AKS. Inriktningarna som vänder sig till kommunernas hälso- och sjukvård föreslås heller inte vara garanterade. Stadskontorets anser att utredningens bedömningar och förslag inte i alla delar uppfyller utredningsdirektivet att ”analysera vårdens tillgång på och behov av specialistsjuksköterskor”.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 190311 Yttrande över Remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter, SOU 2018:77
- Förslag till yttrande över Remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter, SOU 2018:77
- Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter, SOU 2018:77
- Remissvar från Centrala elevhälsan - Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen
- Remissvar från funktionsstödsnämnden
- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 190220 §24
- Funktionsstödsnämnden beslut 190220 §27 med Reservation (M+C) och Särskilt yttrande (SD)
- Remissvar från hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 190220 §30 med Särskilt yttrande (SD)

Datum

2019-02-28

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2018-1319

Yttrande

Till

Utbildningsdepartementet

Remiss från Utbildningsdepartementet - Framtidens specialistsjuksköterska - ny roll, nya möjligheter, SOU 2018:77**U2018/0419/UH****Yttrande****Kommunstyrelsens övergripande kommentarer om betänkandet.**

Utredningen presenterar ett omfattande betänkande med ett antal övervägande och förslag som kommunstyrelsen inte har något att invända mot. Kommentarer och förslag till yttrande utgår i huvudsak från det kommunala uppdraget som vårdgivare.

En väsentlig och grundläggande brist är att betänkandet i princip inte beaktar den kommunala hälso- och sjukvården, utan endast utgår från den hälso- och sjukvård som regionerna ansvarar för. Att utredningen i huvudsak analyserat regionalt driven hälso- och sjukvård kan förklara varför det saknas resonemang om hur ett antal redan kända kompetensbehov ska tillgodoses.

Kommunstyrelsen anser att utredningens bedömningar och förslag inte i alla delar uppfyller utredningsdirektivet att ”analysera vårdens tillgång på och behov av specialistsjuksköterskor”.

Det finns redan idag behov av att anställa till exempel distriktssköterskor inom kommunal hälso- och sjukvård och specialistsjuksköterskor inom elevhälsan. Det finns redan idag ett kompetensgap inom kommunal hälso- och sjukvård om äldre och personer med demenssjukdomar samt personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar. Inriktningar mot dessa målgrupper föreslår utredningen inte längre ska vara garanterade. Utredningens förslag att ta bort hälso- och sjukvård för barn och unga från de garanterade specialistutbildningarna kan även påverka barnrättsperspektivet.

Utredningen föreslår att en ny yrkesexamen på avancerad nivå, avancerad klinisk specialistsjuksköterskeexamen, AKS, ska införas. Att ha yrkeserfarenhet som sjuksköterska måste vara ett krav vid antagningen till AKS och övrig specialistsköterskeutbildning för att säkerställa att de sökande kan tillgodogöra sig den och tillämpa kunskaperna efter examen. Utredningen anser inte att det ska vara ett obligatoriskt krav. Utbildningen ska vara en yrkesexamen och

inte en master trots att den omfattar två år. En masterexamen kan göra att utbildningen blir mer attraktiv.

Utredningen bedömer att det som lägst kommer behöva finnas en AKS vid i stort sett varje vårdcentral dagtid inom den öppna vården samt en AKS dagtid inom den slutna vården. Utredningen nämner inte ens den kommunala hälso- och sjukvården som en tilltänkt avnämare av AKS. Inriktningarna som vänder sig till kommunernas hälso- och sjukvård föreslås heller inte vara garanterade.

I det fall något eller några av utredningens förslag genomförs, bör det nyligen presenterade betänkandet från Strut, Styr- och resursutredningen (SOU 2019:6) beaktas. Av utredningsdirektivet framgår bland annat att *styrningen ska främja ”starka och ansvarsfulla lärosäten” som kan uppfylla nationella mål och möta samhällsutmaningar i Sverige och globalt.*

Även uttalandet i Regeringsförklaringen att *fler ska kunna studera till specialistsjuksköterska med bibehållen lön*, bör beaktas.

Kommentarer avseende några av utredningens förslag

9.2 Tillgång och behov av specialistsjuksköterskor

Utredningens bedömning är att vårdgivarna bör använda det föreskrivna ledningssystemet för att inventera, identifiera och planera för vårdens kompetensförsörjning och kompetensutveckling vilket är bra. Att då inte beakta de behov som redan är kända, genom det systematiska arbetet som kommunerna redan idag bedriver, kan förefalla märkligt. Som exempel kan nämnas att enbart Malmö stad bedöms ha ett kompetensgap på över 100 sjuksköterskor fram till år 2023.

Kommunstyrelsen anser att specialistutbildningen bör utformas så att den ger masterexamen. Utbildningen kommer då, kombinerat med att arbetsgivare har särskilda anställningar för specialistsjuksköterskor med väldefinierade ansvarsområden och regelbunden fortbildning samt differentierad lön utifrån kompetens och ansvar, att öka attraktiviteten för att bli specialistsjuksköterska.

9.5 Avancerad klinisk specialistsjuksköterskeexamen

Förslaget om AKS-utbildning i sig är positivt, men att AKS bara ska ge en yrkesexamen och inte motsvara en masterexamen kan minska utbildningens attraktion.

Det finns en risk att de som examinerats från AKS i huvudsak kommer att söka sig till den del av den öppna vården som regionerna ansvarar för. Det finns ett allmänt behov, och än mer uttalat i vissa geografiska områden, att avlasta läkare och utredningen anser att AKS ska vara ”ett yrke med reella befogenheter och autonomi”. Detta kan innebära att de som utbildar sig till AKS kommer att vara mest intresserade av att arbeta inom den primärvård som är läkarledd. Kommunal hälso- och sjukvård bedrivs som högst på sjuksköterskenivå.

Den föreslagna AKS-utbildningen omfattar två år, medan dagens specialistutbildningar som har kommunerna som avnämare är ett år, med undantag från distriktssköterska som är en

halv termin längre. Antalet nyexaminerade sjuksköterskor har inte ökat trots att antalet utbildningsplatser ökat. Avhoppen från utbildningen motsvarar en stor del av den utökningen som skett av antalet utbildningsplatser. En förlängd utbildningstid kan leda till en ytterligare brist på sjuksköterskor i verksamheten, om inte antalet examinerade sjuksköterskor ökar de närmaste åren.

9.6.2 Specialistsjuksköterskeexamen

De tre angivna garanterade områdena för specialisering, anestesijukvård, intensivvård och operationssjukvård, syftar enligt utredningen till att upprätthålla den nödvändiga kompetensen som behövs i samhället inom områdena akutsjukvård, operation och intensivvård.

Dessa tre är inriktade mot slutenvården, och tillgodoser inte den kommunala vårdgivarens behov av specialistkompetens. Att specialistutbildningar riktade till öppenvården, och den kommunala hälso- och sjukvården i synnerhet, inte beaktas som nödvändig kompetens för samhället kan väcka vissa frågor. Allt mer vård sker i hemmet, och allt mindre ges av slutenvården, både nu och i framtiden.

9.7 Vilka krav ska ställas för antagning till specialistsjuksköterskeutbildningen?

Kommunstyrelsen anser att ett krav på arbetslivserfarenhet efter att ha blivit legitimerad sjuksköterska, är nödvändig för att kunna tillgodogöra sig specialistsjuksköterskeutbildningen och sedan arbeta självständigt som legitimerad specialistsjuksköterska. Detta gäller i än högre grad för AKS-utbildningen. I betänkandet framförs att *specialistsjuksköterskan ska kunna ta ett professionellt ansvar för patientens säkerhet i skiftande vårdssituationer samt initiera och driva vårdens utveckling*, vilket kan vara svårt utan tidigare klinisk erfarenhet.

9.8.2 Avtal motsvarande ALF-avtalet bör ingås mellan staten och vårdgivare

Beroende på hur avtal om ersättning och omfattningen av vårdgivarens åtagande kommer att utformas, så kan det komma att påverka den kommunala ekonomin. Detta bör beaktas när avtalen tecknas.

9.8.4 Samverkan på nationell nivå

Förslaget att inrätta ett nationellt råd är bra, men det krävs att kommunerna är väl representerade i sin roll som vårdgivare, eftersom en allt större del av hälso- och sjukvården bedrivs av kommunerna.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Pernilla Mesch
.....